

BLUMENTÁL

Ročník XX

Číslo 9

September 2009

ZAČÍNAME SPOLOČNE

Milí farníci, milí Blumentálci, deti, mládež! Pápež Benedikt XVI. v encyklike *Spe Salvi* – o kresťanskej nádeji – píše: „Každé vážne a správne ľudské konanie je aktívnou nádejou. Je v ňom predovšetkým v tom zmysle, že sa tak usilujeme naplniť naše menšie či väčšie nádeje: rieši tú či onú úlohu, ktorá je pre našu celkovú životnú púť dôležitá; prispieť naším úsilím, aby sa svet (naša farnosť) stal trochu jasnejším a ľudskejším a otvorili sa tak aj dvere do budúcnosti. No ak nás neosvetľuje žiara tej veľkej nádeje, ktorú nemôžu zničiť ani malé neúspechy, ani historické zlyhania, každodenné úsilie o naplnenie nášho života a lepšiu budúcnosť nás unavuje alebo sa mení vo fanatizmus. Ak nemôžeme dúfať v niečo väčšie než to, čo môžeme z kroka na krok dosiahnuť a čo nám ponúka politická a ekonomická moc, náš život sa čoskoro zúži a zostane beznádejný. Dôležité je vedieť, že môžeme ešte stále dúfať, i keď pre môj život a v danom okamihu navonok už nemám v čo dúfať. Len veľká nádej – istota, že napriek všetkým neúspechom môj osobný život a celé dejiny chráni nezničiteľná moc Lásky, a vďaka nej aj pre ňu majú význam a sú dôležité, len taká nádej môže v takýchto chvíľach dodať ešte odvahu konať a napredovať.“

V duchu týchto vzácnych slov Benedikta XVI. Vás chcem osloviť ako váš nový pastier a farár. Začíname spoločne, ja tu v novej farnosti a vy so mnou – novým farárom. Je to azda veľmi symbolické a vzácne, že prichádzam práve v roku kňazov, v roku, v ktorom si my kňazi máme ešte intenzívnejšie uvedomovať svoju nehodnosť takeého krehkého daru, akým je kňazstvo, a obnoviť si svoje zasvätenie Ježišovi Kristovi – Najvyššiemu kňazovi.

Pre Vás je to zároveň výzva na zintenzívnenie modlitieb za nás – vašich pastierov, a možno aj prehodnotiť svoju úlohu všeobecného kňazstva, ktorú sme svätým krstom prijali všetci. Tak začíname spolu, a vy i ja dobre vieme, že každý začiatok je ťažký. Aj ja mám v srdci veľký rešpekt a trochu i strach pred takou veľkou farnosťou a jej úlohami. Samozrejme, chcel by som pokračovať v líniiach mojich predchodcov – kňazov, ktorí viedli túto farnosť a každý svojou originalitou a pastoračnou láskou sa usilovali budovať farské spoločenstvo a duchovný život farnosti.

Posledné citované slovo v úvode bolo *napredovať*. Za to sa modlím a prosím Pána Boha, aby sme aj my spoločne napredovali k Bohu, ako si to želá náš pápež. Aby sme rástli vo viere a možno i skvalitnili naše medziludské vzťahy. O to sa chceme usilovať s mojimi kaplánmi aj vďaka aktivitám mimo kostola. Prosím Pána Boha, aby naša blumentálska farnosť naozaj prekvitala úctou, ľudskosťou, vzájomným rešpektovaním sa, ochotou a pomocou, aby naše vzťahy boli postavené na dôvere a živé i zdravej viere. Viem, že tieto moje slová možno vyznievajú až priveľmi ideálne, ale aj ideály majú svoj význam, aby sme sa vedeli posunúť dopredu tým správnym smerom a aby sme boli nasmerovaní na pravý ideál Ježiša Krista. A to aj vďaka nášmu farskému časopisu, ktorý už píše svoju históriu a má svoj veľký význam nielen v komunikácii s nami, ale i význam duchovný a intelektuálny, a aby sme spoznávali aj život našej farnosti. Preto Vás prosím aj o príspevky a články, aby sme sa všetci podieľali na tvorbe a kvalite tohto časopisu.

Chcem Vám ešte prezradiť, že v rámci duchovnej obnovy farnosti a roka kňazov plánujeme pozývať raz do mesiaca bývalých kaplánov, ktorí tu pôsobili posledné dve desaťročia a účinkujú mimo Bratislavy. Verím, že mnohí prijmu naše pozvanie a prídu nás duchovne obohatiť a stretnúť sa s nami pri oltári.

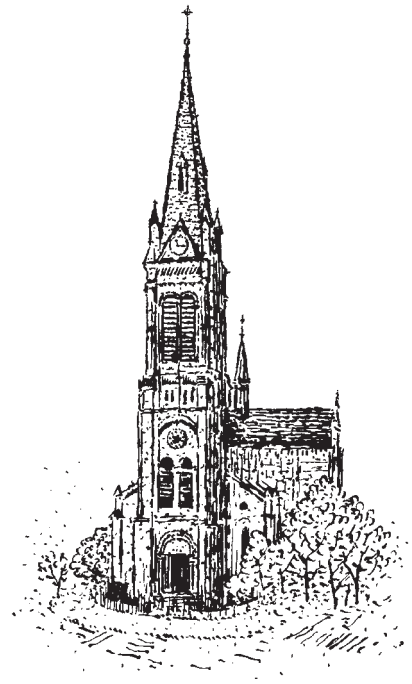
Mojou poslednou prosbou a túžbou je rozšíriť počet miništrantov pri oltári, ktorí nám tu všetkým chýbajú. Preto okrem kaplánov aj vás prosím o pomoc v tejto ťažkej úlohe. Na záver vás chcem požiadať aj o modlitby za nás, vašich kňazov a zároveň i za katechetov a žiakov, pretože sa začína nový školský rok a nové úlohy, aj dôležitá práca v školách. Vytvorme takto jedno spoločenstvo a duchovné priateľstvo, ktoré je potrebné najmä dnes, keď sú vzťahy rozbité a ľudia strácajú záujem jeden o druhého.

Nech nám naša Matka dobrej rady vyprosuje živú vieru a ochotu nasledovať jej Syna v každodenných starostiach i radostiach nášho života. V modlitbách na vás myslí váš farár

Andrej Fordinál

Bože, čos' ráčil...

V mnohých chrámoch po svätých omšiach 15. septembra v deň slávnosti našej Sedembolestnej patrónky zaznie prvý verš krásnej hymnickej chrámovej piesne *Bože, čos' ráčil...* Pieseň poznáme mnohí, najmä príslušníci staršej generácie. S vďakou v srdci predchádzajúcim pokoleniam za to, že si za patrónku pre svoj národ vyvolili Bolestnú Ježišovu matku, ju budeme s úctou spievať aj v deň jej slávnosti. Nie všetci však poznáme pôvod tejto krásnej zhudobnenej básne katolíckeho kňaza, básnika, literárneho kritika a slovenského národovca **Jána Donovala – Tichomira Milkina** (1864 – 1920).

*Bože, čos' ráčil slovenskému ľudu
po tisícročnom hroznom utrpení
láskavo vrátiť otcovskú zas hruď,
aby žil na nej jarma pozbavený.
Zdobený vencom slobody, cti, práva,
nech sa ti za to večná sláva vzdáva!*

*Vrahovia naši vykynožť chceli
slovenský národ s jeho rečou sladkou,
hnali ho pod meč vo svetovej meli,
lež ty si, Bože, zmenil zámer vraha,
ako dym jeho zmarila sa snaha.*

*V údoliach krásnych Podkarpatských krajov
slovenský národ, čo pán, zem si orie,
od Dunaja až ta, kde tečie Šajov,
jemu sa vlní zlatých klasov more.
Ty si mu, Bože, daroval to navždy,
za vernosť, a nie za zbojnícke vraždy!*

*Žiadame Teba, Bože, sveta Pane!
Mysle blud rozptýľ, jak hmlu žiarou svetla,
umravni srdce, čo hriech mámi, klamne,
aby nám vždy len pravá rozkoš kvitla.
Zákon tvoj vod' nás stále v zemskej púti,
potom nám noha nikdy nezablúdi.*

*Za mrav a vieru, za otčinu drahú
do chlapy všetci chytme ostré zbroje!
Hrdinsky v odpor postavme sa vrahu,
obrániť matky, ženy, dievky svoje.
Ó, a ty, Bože, víťazstvo daj dobru!
O milosť nech vždy previnilci žobru!*

*V súžení veľkom ako v ohni zlato,
od trosiek hriechu očistil už nás si,
Bože náš dobrý! podistým len na to,
by si nás zdobil vencom večnej spásy.
Slovensko naše, slovenskú tiež čelad',
Bože náš veľký: oblaž, osláv, zveľad'.*

Chrámová hymnická pieseň

Do slov básne, ktorú Milkin napísal ešte v roku 1917, teda za prvej svetovej vojny, vložil svoju vieru vo víťazstvo pravdy a túžbu po vzkriesení národa. **Báseň neskoršie zhudobnil Mikuláš Schneider Trnavský.** Pieseň *Bože, čos' ráčil* bola prvý raz uverejnená v Slovenských ľudových novinách (1919, č. 4) pod názvom *Slovenská hymna pre chrám.*

Prijmeme túto hymnickú pieseň ako odkaz a dedičstvo týchto vzácných osobností. Prijmeme ju všetci, mladí, aj príslušníci strednej generácie, ktorým počas rokov náboženskej neslobody nebolo dopriate vyspievať Bohu slovami tejto hymnickej piesne vďaka za všetko, čo sme ako národ aj ako jednotlivci dosiahli a dokázali. Vyspie-

vajme v nej aj vďaka za dar viery, za slobodu vyznávať svoju vieru v slobodnej vlasti, za to, že nám Boh dal silu zachovať si dedičstvo otcov a v neposlednom rade za našu Sedembolestnú patrónku. Často sa totiž zdá, že sme si prestali vážiť tieto vzácné duchovné dary.

X.D.

SPOMIENKA NA 14. SEPTEMBER 2003

Keď som v auguste opäť navštívil večné mesto Rím, samozrejme, moja prvá cesta viedla do perly nielen kresťanstva, ale aj architektúry, do Baziliky sv. Petra. Bolo skoré ráno keď som išiel slúžiť svätú omšu do klementínskej kaplnky priamo nad hrob sv. Petra. Pri vstupe do baziliky už stál rad ľudí, ktorí čakali na vstup do sektora, kadial' sa vstupuje do krytých baziliky. Trpezlivo čakali na deviatu hodinu, keď sa vstup otvorí, aby sa mohli pohrúžiť do spomienok v modlitbe pri hrobe veľikána dvadsiateho storočia Jána Pavla II.

A tak, keď si tento mesiac Slovensko pripomína už šieste výročie tretej návštevy tohto muža u nás, je čas pýtať sa, kto bol vlastne Ján Pavol II., že aj viac ako štyri roky po jeho smrti tisíce ľudí denne trpezlivo čakajú v rade, len aby mohli na okamih postáť pri jeho hrobe a väčšina sa tam aj pomodliť.

Ján Pavol II. bol osobnosťou sveta v každom okamihu svojho života – mladý muž od nacistov perzekvovaný syn svojho národa – Poliak, ktorý pocítil zmarenie svojich plánov skrze zlovôľu niekoho, kto si trúfalo namýšľal, že je viac ako ten druhý. Druhá svetová vojna sa skončila a nastala obnova života. Mladý Wojtyła sa stal kňazom a pokračoval v štúdiách v Ríme a domov sa vrátil s mnohými ambíciami. No prišiel do krajiny, kde namiesto čiernej nacistickej diktatúry vládla už červená komunistická diktatúra.

Ako mladý kňaz si v týchto podmienkach vytrpel svoje. Práca s mladými sa stala červeným súknom a viedla k neustálým pokusom o jeho diskreditáciu. Neskôr ešte oveľa viac, lebo ako svojho času najmladší biskup, arcibiskup a kardinál zvädzal tuhý boj za slobodu a právo svojho národa. Nielen za náboženskú slobodu, ale za slobodu vo všeobecnosti. Stal sa symbolom boja bez zbrane s ružencom v ruke pod ochranou Matky aj neskôr ako pápež, za posled-

ných päťsto rokov vôbec prvý nie Talian na pápežskom stolci, bol výkričníkom lásky, milosrdenstva a odpustenia pre celý svet. Poznajúc situáciu človeka trpiaceho v rozličných totalitných režimoch si uvedomoval cenu slobody a práva, preto bol jeho cestou človek slobody.

Počas celého svojho života sa usiloval o povznesenie človeka kdekolvek na svete. Preto toľko cestoval a neustále obhajoval práva človeka všade a bez ohľadu na to, či tam bol systém demokratický alebo hoci aj komunistický. Dva štáty, žiaľ, nemohol navštíviť: jeden – Rusko, pre odpor najvyššieho predstaviteľa pravoslavia, a druhý – Čína, pre najtvrdší komunistický systém. Ján Pavol II. bol pritom človekom konsenzu a celkom isto by bol našiel dialóg vedúci k porozumeniu a uvoľneniu napätia medzi oboma stranami. A tak niet sa čo čudovať, že pri hrobe tohto muža som videl modliť sa budhistického mnícha, ale aj pravoslávneho popa z Ruska.

Je isté, že osobnosť Jána Pavla II. je v histórii ľudstva, v jeho boji za človeka a jeho práva neprehliadnuteľná. Preto, keď si pripomínáme výročie jeho návštevy na Slovensku a vyhlásenie obeti komunistickej perzekúcie – biskupa Vasilá Hopka a rehoľnej sestry Zdenky Cecilie Schelingovej – za blahoslavených, ktorých nám všetkým celkom isto cielene dal za vzor,

uvedomme si, že nemáme váhať a vždy a všade za každých okolností máme bojovať za právo človeka byť slobodným. Možno preto je viac ako dôležité, aby sme sa naučili ceniť si slobodu. Sme Božie deti a Boh nás stvoril v slobode. Jeho rešpekt k ľudskej slobode je taký veľký, že necháva človeku slobodnú vôľu aj vtedy, keď sa rozhodne bojovať proti nemu. Necháva človeka v jeho slobode a posla svojho Syna, aby narušenú ľudskú prirodzenosť obnovil skrze svoju slobodnú vôľu obety na dreve kríža. A ak Ján Pavol II. ako mladý muž naplno prijal do svojho života Ježiša a jeho Slovo života, môžeme sa vôbec čudovať, že sa stal nekompromisným zástancom práv človeka a najmä práva na slobodu? Ak sa teda niekto pýta, prečo v takých zástupoch stoja ľudia a trpezlivo dobrovoľne čakajú, aby na niekoľko krátkych okamihov zastali pred hrobom muža, veľikána ľudských dejín, muža, ktorý bol, odpovedá' je len jedna: videli v ňom nielen námestníka Krista na tejto zemi, ale samého Krista, lebo v ňom ako v svedkovi sa dokonale naplnili slová apoštola Pavla: *Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus!* A na záver ešte myšlienka biskupa Astéria Amazejského: „Ak sa chcete pretekať s Bohom, pretože ste na jeho obraz stvorení, napodobňujte jeho príklad. Vy, kresťania, ktorí sa už samým menom hlásite k ľudskosti, napodobňujte Kristovu lásku.“¹ A tu je naozaj skrytý tajomstvo Jána Pavla II. aj po jeho smrti. **Daniel Dian**

¹ LITURGIA HODÍN: Z Homílií svätého biskupa Astéria Amazejského, Typis Polyglotis Vaticanis 1988, zv. II. s. 89.

VÍŤAZSTVO V ZNAMENÍ KRÍŽA

V našom hlavnom meste často vidíme turistov, ktorí si prezerajú zaujímavosti mesta. Väčšinou mávajú sprievodkyňu, ktorá ich sprevádza. Aby ju dobre videli a poznali, a aby sa ne Stratili, má pri sebe niečo výrazné, niečo, čo udrie do očí, prípadne dvíha nad hlavu nejakú zástavku alebo iný znak. Turistom to veľmi pomáha, vedia sa rýchlejšie a lepšie orientovať. V tomto mesiaci sa aj náš duchovný pohľad upriamuje na znamenie, znamenie nás kresťanov. Je nim kríž. Pokúsme sa teda trochu zamyslieť nad významom kríža v našom živote.

Sviatok, ktorý nás pozýva ešte intenzívnejšie pozeráť na Kristov kríž, volá sa Povýšenie svätého Kríža. Kedysi sa v Cirkvi okrem sviatku Povýšenia svätého kríža slávil aj sviatok Nájdenia svätého kríža. Tento sviatok pripomínal kresťanom udalosť, keď sv. Helena, matka cisára Konštantína Veľkého, našla roku 326 kríž, na ktorom zomrel Ježiš Kristus. Časť tohto kríža poslala svojmu synovi do Carihradu a časť

uložili do chrámu, ktorý dal cisár v Jeruzaleme vystavať. Sviatok Nájdenia svätého kríža sa slávil 2. mája. No v 7. storočí vtrhli do kresťanských krajín Peržania na čele so svojim kráľom Chosroesom. Spustošili medziňím aj Jeruzalem. Kresťanov pozabíjali alebo zobrali do zajatia. Medzi zajatými bol aj patriarcha Jeruzalema Zachariáš. Spolu s ním zobrali aj tú časť svätého kríža, ktorý sa nachádzal v Konštantino-

vom chráme. Celému kresťanskému svetu záležalo na tom, aby sa kríž vrátil späť na svoje miesto. Podarilo sa to roku 629. Rímsky cisár Heraklius vydobyl späť túto drahocennú relikviu a presne 14. septembra vlastnoručne vrátil kríž späť na oltár v chráme, z ktorého ho ukradli pohania. Na pamiatku tejto udalosti sa začal sláviť sviatok Povýšenia svätého kríža. Zaujímavé je, že po obnove cirkevného kalendára sa už sviatok Nájdenia svätého kríža neslávi, slávime len sviatok Povýšenia svätého kríža. Akoby nám Cirkev chcela povedať, že Kríž má mať význačné miesto v našom živote. Má byť naozaj povýšený nad všetko ostatné, pretože cezeň nám prišla spása. Je to

znamenie, ktoré by malo byť natrvalo v našich príbytkoch, ale aj v našich srdciach. A keď nám Boh zošle nejaký kríž, aj keď je neraz ťažký, mali by sme sa usilovať niesť ho tak odovzdané ako Kristus ten svoj. Niekedy sa nám to nechce a nedarí.

Jeden príbeh rozpráva o mladom mužovi, ktorý žil zlým životom, ale chcel sa zmeniť. Prišiel prosiť o pomoc do kláštora, aby sa zaň modlili. Po nejakom čase sa vrátil nahneván, že ako sa to modlia, veď v jeho živote sa nič nedeje, nijaká zmena k lepšiemu. Sám sa však o nič neusiloval. Vtedy ho jeden z mníchov poprosil, aby mu pomohol preniesť vrece s obilím. On ho chytil na jednej strane, páter na druhej a šli cez dvor. No nedarilo sa im, pretože mníchovi podchvíľou vrece vypadlo z ruky. Vtedy sa mladík nahneval a povedal mu – Keď to nebudete aj vy poriadne niesť, nikdy to neprenesieme.

– Presne tak, odpovedal mu kňaz. A keď sa aj vy sám nebudete usilovať zmeniť, darmo sa za vás modlíme.

Tento príbeh hovorí o jednej veľmi dôležitej pravde, a to, že do neba máme otvorené dvere, ale musíme sa usilovať do nich vkročiť. Musíme to chcieť. Božia milosť je nekonečná a Božie milosrdenstvo takisto, no my s ním musíme spolupracovať. Aj toto nám pripomína sviatok Povýšenia svätého kríža. Povzbudenie k tomu nachádzame aj vo Svätom písme. Keď totiž Izraelský ľud začal chabnúť na ceste púšťou a šomrať na Mojžiša, poslal Pán na ľudí ohnivé hady. Ony hrýzli ľud a mnohí z Izraela pomreli. Vtedy sa spamätali, prosili Mojžiša a Mojžiš prosil Boha. A Pán mu prikázal urobiť ohnivé hada ako znamenie. Ak sa naň pohyzený pozrel, ostal nažive. To slovíčko „ak“ je tu veľmi dôležité. Je krátke,

zanedbateľné, ľahko sa preskočí, ale to neslobodno. Je tu podmienka: kto chce žiť musí sa pozrieť. Pozrieť na kríž. Vieme, že od Boha nás oddeľuje hriech. Nikto sa nemôže sám od seba dostať do neba. Preto sám Boh zostúpil z neba, stal sa človekom, aby zomrel na kríži, a tak vystúpil do neba. No teraz už nevystupuje sám. Chce nás všetkých zobrať so sebou po ceste kríža. My ho môžeme nasledovať tak, že prijme naše osobné kríže, ktoré máme, ako to on sám hovorí na ktoromsi mieste v evanjeliu: Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma... Kríž je znakom našej spásy. Na kríži zvíťazil Kristus, v tomto znamení víťazíme aj my. Kiež je teda kríž povýšený nielen na našich oltároch, ale predovšetkým v našich srdciach.

Spracoval Marián Bér

PLNÁ BOLESTI

Nejedna rodina je dnes ťažko zranená. Sú ich tisíce, ba státisíce. Časom možno pri Bazilike Sedembolestnej v Šaštíne vznikne združenie rodín, ktoré hľadajú svetlo a silu a zhromaždia sa okolo svojej Matky. Číslo sedem v Biblii znamená plnosť, vrchol. V našom prípade ide o vrchol bolesti a trápení. Na Pannu Máriu tu niektorí autori aplikujú slová proroka Jeremiáša: *Vý, čo idete cestou života, pozrite, či je vaša bolesť ako moja* (porov. Náreký, 1, 2).

Tieto slová dona Ernesta Macáka z knihy: *Naša Sedembolestná Matka* – Dejiny Šaštína (Don Bosco 2004) mi prišli na um pri udalostiach nielen posledných dní, ale možno povedať posledných období. Mali sme pocit, že pri nespočetných svetových tragédiách je nad Slovenskom zvláštna ochranná ruka našej Sedembolestnej patrónky, a že ona nás bude ochraňovať tak, ako chránila predchádzajúce generácie po celé stáročia. V čase, keď sa rodí táto úvaha, teda krátko po handlovskej tragédii, odzneli na rádiu Lumen varovné slová dona Antona Červeňa, direktora saleziánov v Banskej Bystrici, známeho spolupracovníka tohto kresťanského rádia. Hovoril o tom, ako Boh ochraňoval a ako si doslova čičikal a vychovával starozákonný ľud, ako mu vzbudzoval prorokov a neskôr sudcov, no napokon, keď ľud nedbal na ich napomenutia, začal ho karhať, zosielal naň rozličné utrpenia a zamýšľal sa nad tým, či v niektorých nedávnych tragických udalostiach, ktoré postihli Slovensko, nemožno vidieť akési Božie napomenutie. Je totiž zjavné, že sa začíname odkláňať od cesty Božích prikázanií tak v oblasti viery, ako aj morálky a duchovného života vôbec. Ale vráťme sa ku knihe dona Macáka venovanej našej Sedembolestnej Matke a histórii Šaštína.

„V našich dejinách sme toho tragického prežili veľa, preveľa. Strašné tatárske plienenie v 13. storočí, turecké vpády sa začali v 16. storočí a s prestávkami trvali vyše dvesto rokov; zápasy o panovnícky rod v Uhorsku, vojny s protestantmi, neskôr napoleonské vojny, vojny o novú tvár Európy a sveta v 19. storočí, Prvá a Druhá svetová vojna prerástli do nebyvalých rozměrov...“ Nezabúdajme ani na národnostný útlak v 19. a začiatkom 20. storočia. To všetko nás malo zoceliť, ale dnes, keď má-

me vlastný a vo svete uznaný štát, Slovenskú republiku, akoby sme strácali svoju kresťanskú tvár, ako ju stráca celá Európa.

„Pokladáme sa za najcivilizovanejšiu generáciu, ale ešte nikdy nebolo ľudstvo bližšie k sebazničeniu, a to nielen fyzickému, ale aj duševnému a duchovnému a vôbec ľudskému, ako dnes.“ napísal don Macák v citovanej knihe a pokračoval: „Riešenie ponúka Ježiš Kristus, jeho učenie, no predovšetkým jeho obeta, ktorá vyvrcholila na kríži. Pod krížom ako mučeníčka stála aj jeho bolestná Matka. Záchrana sa teda vine stáročiami prostredníctvom Ježiša a jeho Matky: Obaja boli ukrižovaní, aj keď každý iným spôsobom: Ježiš fyzicky, Panna Mária duchovne. Spolu s nimi každý z nás jednotlivito, i ľudia všetkých čias prispievajú na záchranu a spásu svojim podielom utrpenia, medzi ktorým sú však aj záblesky nádeje a prosperity...“

Dejiny dvoch tisícročí naznačujú, že toto tretie tisícročie vyrastie z ich koreňov... V zápase o dobro, radosť a šťastie je s nami Boh, jeho istota a láska“, a my dodajme, že tak ako vždy v minulosti, aj teraz je a bude

s nami aj naša Sedembolestná patrónka, keď ju budeme o to prosiť.

K nej sa utiekali naši predkovia od nepamätí. Jej zasvätili na Slovensku vyše tridsať kostolov a vyše stopäťdesiat kaplniek. Najstarší z doteraz stojacich kostolov zasvätený Sedembolestnej Panne Márii je vo Vajnorochoch. Postavili ho v r. 1279, druhý z roku 1397 je v Holíči. Skvostom medzi nimi a strediskom úcty našej patrónky je naša národná svätýňa, bazilika v Šaštíne. Do nej putujú celé generácie veriacich už stáročia. Veľký pútnický ruch tam bol, ako píše don Macák, zaznamenaný už v r. 1732, keď sa ročne prichádzalo okolo osemdesiat tisíc pútnikov, aby si uctili Pannu Máriu, vyprosovali si pomoc. A ona, zobrazená, ako drží v lone mŕtve telo svojho Syna, rozdávala dary plným priehŕstím. Sošku Bolestnej Panny Márie dala zhotoviť neznámemu rezbárovi v r. 1564 grófka Bakičová ako vďaka za záchranu svojho manželstva.

Ktože by spočítal všetky tie milosti a dary, ktoré tam rozdávala a stále rozdáva Panna Mária. Ona, ktorá pretrpela toľko bolesti, dnes z Božej vôle pomáha svojim ľudským deťom hojiť rany, drobné i veľké boľáčky, ktoré uštedruje život každému z nás. **No bolesť**, ako píše vo svojej knihe don Ernest Macák, **nie je vždy len nepriateľ**. Bolesť je i **brzda**, ktorá učí myslieť a uvažovať o živote, o jeho zmysle: načo tu tých niekoľko desaťročí žijeme, plahočíme sa, prekonávame sklamanie a hrešíme?

Keď budeme v deň slávnosti našej Patrónky putovať do Šaštína, alebo prideme na svätú omšu do ktoréhokoľvek chrámu, myslíme na to, že tá, ktorá vo svojom živote poznala bolesť, plnosť bolesti, lebo poznala tajomstvo Ježišovho života a vedela, že na kríži umiera nielen jej, ale Boží Syn! Zverme jej nielen naše osobné bolesti, ale aj bolesti bratov a sestier, ktorých postihlo možno väčšie utrpenie, ako je to naše, a zverme jej aj trápenie nášho Slovenska. Prosme ju, aby nám pomohla múdro a čestne žiť, lebo žiť múdro, podľa slov jedného pátra redemptoristu, znamená zachovávať Božie prikázania a ctiť si Božie zákony. **X.D.**

Slávenie Cezročného obdobia – 3. časť

Neodmysliteľným sprievodcom liturgického roku je žena, ktorú Ján Pavol II. nazval Eucharistickou ženou. Preto sa nemôžeme čudovať, že Cirkev veľmi jasne zdôrazňuje *Mariánsku črtu liturgického roka*. Liturgický rok, ktorý sa začína adventom, je časom výsostne Mariánskym.

Mariánska črta Adventného obdobia

V Adventnom období posvätná liturgia slávi Nepoškvrnené počatie panenskej Bohorodičky. Najnovšie v tretom typickom vydaní *Rímskeho misála* je vložená spomienka na zjavenie Panny Márie 12. decembra v Guadalupe v Mexiku (1531). Popri tom posvätná liturgia v Adventnom období spomína Pannu Máriu, najmä v dňoch od 17. do 24. decembra a osobitne v nedeľu, ktorá predchádza Narodenie Pána.

V tú nedeľu dá zaznieť dávnym predpovediam prorokov o panenskej Matke a o Mesiášovi a číta state z evanjelia o blízkom čase narodenia Krista Pána a jeho Predchodcu. Takým spôsobom veriaci, ktorí uplatňujú ducha posvätnéj adventnej liturgie vo svojom živote rozjímajúc o nevýslovnej láske, akou panenská Matka očakávala Syna, sú pobádaní vziať si ju za vzor, pripravovať sa a kráčať v ústrety prichádzajúcemu Spasiteľovi bedliaci v modlitbách a jasajúci na jeho slávu. Je osožné všimnúť si aj to, ako adventná liturgia spája očakávanie Mesiáša a očakávanie slávneho Kristovho príchodu s obdivuhodnou pripomienkou Matky.

Tým poskytuje príklad skvelej kultovej rovnováhy, ktorá sa môže vziať ako pravidlo, aby sa vyhlo sklonom – ktoré sa vyskytli v podaktorých ľudových prejavoch nábožnosti – oddeliť pobožnosť k Bohorodičke Márii od jej nevyhnutného stredobodu, to jest od Krista. Takým spôsobom sa toto obdobie, ako to potvrdili liturgisti, môže pokladať za zvlášť vhodné na uctievanie Bohorodičky. Tento náhľad nadobro schvaľujeme a želáme si, aby ho všade prijali a uplatňovali. (Porov. Pavol VI., *Marialis cultus*, 3 – 4)

Mariánska črta Vianočného obdobia

Vianočné obdobie je akoby stárou pripomienkou Božieho panenského a spasiteľného materstva tej, ktorá v neporušenom panenstve porodila svetu Spasiteľa (Rímsky misál, Prvá eucharistická modlitba „V spoločensťve“ na Narodenie Pána a cez oktávu). Veď keď sa Cirkev na slávnosť Narodenia Pána klania Spasiteľovi, uctieva si aj jeho slávnu Matku. Keď na Zjavenie Pána slávi všeobecné povolanie na spásu, rozjíma o Panne, pravom Sídle Múdrosti a pravej Matke Kráľa, ktorá predkladá Mudrcom Vykupiteľa všetkých národov, aby sa mu klaňali (porov. Mt 2, 11). Na sviatok Svätej Rodiny Ježiša, Márie a Jozefa (nedeľa v oktáve Narodenia Pána) s hlbokou úctou sa zamýšľa nad svätým životom Ježiša, Božieho Syna a Syna človeka, jeho Matky Márie a Jozefa, spravodlivého muža (porov. Mt 1, 19) v nazaretskom dome. V obnovenom usporiadaní Vianočného obdobia

sa má podľa našej mienky pozornosť všetkých obrátiť na obnovenú slávnosť svätej Panny Márie Bohorodičky. Táto slávnosť je podľa dávných údajov liturgie mesta Ríma určená na prvého januára, aby sa tak pripomenula a slávila Máriina účasť na tomto tajomstve spásy a aby sa veelebila jedinečná dôstojnosť, ktorej sa z toho dostalo *svätej Matke... skrze ktorú sme dostali Pôvodcu života* (Rímsky misál, 1. januára, introit a kolekta). Táto slávnosť poskytuje okrem toho výbornú príležitosť znova sa pokloniť novonarodenému Kniežatu pokoja, ako sa patrí, aby sa znova počula radostná evanjeliová zvesť (porov. Lk 2, 14) a aby sa zároveň vyprosival od Boha na orodovanie Kráľovnej pokoja veľký dar mieru. Z tohto dôvodu sme na deň oktávy Narodenia Pána, ktorý šťastne pripadá na slávnostný deň, ktorým sa začína nový rok, zaviedli slávenie celosvetového dňa mieru, ktorý má stále väčší ohlas a v srdciach mnohých ľudí a už prináša ovocie pokoja. (Pavol VI., apoštolská exhortácia *Marialis cultus*, 5). Prebлахoslaená Panna sa z Božieho rozhodnutia obdivuhodným spôsobom zúčastňovala na tajomstvách Spasiteľovho detstva a zjavenia. Veď panensky porodila Syna. Bola to ona, ktorá ho ukázala pastierom a mudrcom. Je to ona, ktorá ho predstavila a obetovala Pánovi v chráme. Potom ako starostlivá matka utekala s ním do Egypta, hľadala strateného chlapca, viedla s ním a so ženichom Jozefom svätý a pracovitý život v nazaretskom dome a nakoniec na svadobnej hostine za mladomanželov prosila svojho Syna, ktorý tam urobil prvé zo znamení a zjavil svoju slávu (Jn 2, 11).

Mariánsky charakter Pôstneho a Veľkonočného obdobia

V Pôstnom období veriaci hojnejšie počujú Božie slovo, venujú sa modlitbe, robia pokánie, pripomínajú si krst, nasledujú Krista na krížovej ceste, a tak sa nálezite pripravujú na slávenie Veľkej noci. Počas tohto „pôstneho putovania“ posvätná liturgia predkladá veriacim prebлахoslaenú Pannu ako vzor učeníka, ktorý verne počúva Božie slovo a kráča v šlapajach Krista na „Kalváriu“, aby s ním zomrel (porov. 2 Tim 2, 11). Po uplynutí Pôstneho obdobia vo Veľkonočnom trojdní sa prebлахoslaená Panna predstavuje veriacim ako nová Eva čiže „nová žena“, ktorá stojí pri strome života (porov. Jn 19, 25), zjednotená s Kristom – „novým človekom“, ale aj ako duchovná matka Veď Pán zveril do jej materskej starostlivosti všetkých učeníkov (porov. Jn 19, 26).

V Cezročnom období nám prichodí spomenúť možnosť častej liturgickej spomienky na Pannu Máriu v sobotu: je to pamiatka starobylá a takmer nenápadná, ktorú pružnosť teraz platného kalendára a rozmanitosť predlôh v misáli robí v tej najväč-

šej miere prihodnou a prítazlivou. Práve v tomto období sa Mária stáva centrom pozornosti, a veriaci ako jej deti putujú k nej s radosťou na mnohé pútnické miesta, Šaštín, Mariánka, Trnava, Nitra, Topoľčianky, Topoľčany, Rajecká Lesná, Levoča, Gaboltov, Dubnica, Domaníza, ...

A na záver tejto kapitoly niekoľko myšlienok na usmernenie vo vzťahu k opravdivej mariánskej úcte skrze zjavenia Božej Matky. **Mariánske zjavenia sa definujú ako psychické dojmy alebo zážitky, pri ktorých osoba spoznáva zmyslami Máriu, Ježišovu Matku ako prítomnú.** Na cirkevný život mali veľký význam tieto mariánske zjavenia: Guadalupe v Mexiku (1531), v Paríži, Rue du Bac (1830), v La Salette (1846), v Lurdoch (1858) a vo Fatime (1917). Tieto mariánske zjavenia mali vplyv na zbožnosť a život viery na regionálnej, ale aj na celosvetovej cirkevnej úrovni. S nimi sú spojené založenia reholí, vyhlásenie dogmy (Paríž, Nepoškvrnené počatie 1854) akty zasvätenia (Fatima: zasvätenie Máriinu srdcu v roku 1942, 1982), formy kultu (pobožnosť ruženca). Smerodajný dokument v tejto oblasti je *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonisatione*. Skutočnosť, že pápež alebo miestny biskup uzná mariánske zjavenie, nevzťahuje sa na jeho objektívnu skutočnosť a pravdivosť, ale cirkevné uznanie len konštatuje, že s mariánskym zjavením spojené poslanstvo neobsahuje nič proti vierouke a mravouke, preto môže byť zverejnené a dovoluje prijáť s ľudskou vierou nadprirodzenú a mimo prirodzenú príčinu poslanstva. Oslava mariánskeho zjavenia (Lurdy, 11. februára) sa vzťahuje iba na dogmatický obsah poslanstva. Poslanstvo spojené s mariánskym zjavením sa zaraďuje k súkromným zjaveniam, ktoré nie je zaväzujúce pre všetkých kresťanov, ale len pre bezprostredných adresátov mariánskeho zjavenia.¹

Už vyššie spomínaný dokument je príčinou, že mariánske zjavenia sa zaraďujú k **privátnym zjaveniam**. Mariánske zjavenia prinášajú aj teologické otázky, lebo **Božie zjavenie podľa klasickej nauky sa skončilo smrťou posledného apoštola**. Je potrebné spomenúť, že existujú aj kritici mariánskych zjavení, ktorí poukazujú, že určitá schéma sa nachádza vo všetkých mariánskych zjaveniach: jednoduchá vizionárka z ľudu, ktorú charakterizuje chudoba, choroba, nedbanlivosť a tvrdé zaobchádzanie zo strany rodičov a prostredia. Odovzdáva sa jej zbožné poslanstvo, liečivá voda a stavba svätyně. V mariánskych zjaveniach podľa kritikov môžeme nájsť odmietnutie zo strany farára, nepriateľskú reakciu civilných úradov, správy o zázračných udalostiach a nakoniec zriadenie oficiálneho cirkevného kultu.

V minulých desaťročiach sa sprísnilo kritéria uznania. Teológ Rahner kritizoval, že pre súkromné zjavenia sú prísnejšie kritéria ako pre pôvodné Kristovo zjavenie. Čo sa týka mariánskych zjavení, niektorí spomínajú zjavenie Panny Márie svätému apoštolovi Jakubovi v roku 41 v Španiel-

sku. V stredoveku typický mariánsky vizionár bol muž, dospelý, väčšinou klerik. Od roku 1400 sa presadzuje pomaly moderný obraz zjavenia: dievča z jednoduchého ľudu, väčšinou pastierka kráv alebo oviec, miesto zjavenia je lokalizované v lese alebo na poli. Príkladom toho sú Alpendorf, La Salette v roku 1846, Lurdy v roku 1858

a Marpengen v roku 1876. Vedci vidia zjavenia v súvislosti s priemyselnou a politickou krízou: hlad, cholera, neúroda. V rokoch 1860, 1870, roky prvej svetovej vojny a krízový rok 1933 je naplnený zjaveniami. Najviac mariánskych zjavení je vo Francúzsku a Taliansku. V biskupstve Valence bolo hlásené medzi rokmi 1848 a 1849 hlá-

sených 150 mariánskych zjavení. No len málo z nich dostalo cirkevné schválenie.

Daniel Dian

¹ Porov.: BEINERT, W.: *Marienerscheinungen*. In. KASPER, W.: *Lexikon für Theologie und Kirche* 6. Freiburg im Breisgau: Herder, 1997, s. 1369 – 1370.

ROZHOVOR PO NÁVRATE

• **Toto je teda, dôstojný pán, Váš tretí príchod do Blumentálu. Prekvapil či potešil Vás?**

- Bolo to milé prekvapenie, ani vo sne mi nenapadlo, že sa budem môcť vrátiť na toto miesto, kde som už ako chlapec rád chodieval. Som teraz za mriežkou spovednice z druhej strany, ako som býval predtým. Je to teda iná skúsenosť, no predsa azda každý sa rád vracia na miesta, ktoré mal v detstve rád. Ako ste povedali, najprv som tu ako kňaz pôsobil kratučko. Pôvodne som mal vypomáhať cez školské prázdniny v čase kňazských dovolení. Po dvoch týždňoch som náhle odišiel vypomáhať do pútnického miesta Santuario di Crea, neďaleko Casale Monferrato v Taliansku. To bolo družobné mesto s našou Bratislavsko-trnavskou diecézou. Moja služba tam bola vďaka za sponzorovanie mojich štúdií v Ríme. Po skončení štúdia som sa sem opäť vrátil a hoci som nebol novokňaz, práve Blumentál bol mojou prvou farnosťou, kde som bol kaplánom. Medzitým som vypomáhal počas svojich prázdnin doma v Rači, v Dolnej Krupěj, Čároch a v Ali Terme na Sicílii.

• **Kde všade ste pôsobili tie roky po odchode z Blumentálu?**

- Najprv som odišiel do Šamorína, kde som pôsobil dva roky. Moja služba bola skôr určená pre slovenskú komunitu veriacich v okolitých dedinách v Kalinkove, Hamuliakove, vo Veľkej Pake, v Kvetoslavove, Macove, Mierove, Hviezdoslavove a v samotnom Šamoríne. Kým Blumentál má len jeden kostol, v Šamoríne som bol veľa „na kolesách“. Na niektorých dedinkách boli sväte omše skôr komornejšie. Keďže sme boli menšia a stabilná komunita, mali sme aj užšie vzťahy, svoje ovečky som poznal po mene, vedel som o ich radoostiach i bolestiach. Po dvoch rokoch som odišiel do bratislavskej Petržalky, konkrétne do farnosti Svätej Rodiny. Bola to opäť iná pastorácia. Býval som v paneláku na šiestom poschodí, neďaleko kostola, ktorý navštívil Svätý Otec Ján Pavol II.

• **Venovali ste sa aj nejakým mimofar- ským aktivitám?**

- Už tu počas prvých mesiacov po skončení štúdia katechetiky som sa zaoberal

Mnohí sa na neho pamätáme: Dôstojný pán Martin Jarábek, rodák z Rače, pôsobil v Blumentáli už dvakrát. Prvýkrát kratučko v r. 2003 lete po vysviacke tu bol na praxi, no po dvoch týždňoch ho otec arcibiskup „prevelil“ späť do Talianska, kde už predtým študoval na Lateránskej univerzite a potom pokračoval v nadstavbovom štúdiu na Saleziánskej univerzite. Druhýkrát prišiel do našej farnosti po ukončení štúdií v r. 2004 – 2005. Už vtedy sa naši čitatelia mohli na stránkach Blumentálu stretnúť s jeho príspevkami. Sme radi, že hneď po príchode do farnosti sa opäť zapojil do spolupráce s farským časopisom.

tvorbou a overovaním osnov na vyučovanie náboženstva na katolíckych gymnáziách. Bol to niekoľkoročný proces schvaľovania, ktorý sa už dnes používa. V tom čase som spolupracoval aj s katechetickou subkomisiou pri KBS, začal som ako redaktor prispievať aj do časopisu Katolícky učiteľ – ako to vyplýva z názvu, je určený pre učiteľov. V odbornej komisii spolupracujem s časopisom Rebrík pre deti na prvom stupni základnej školy. Niekoľko rokov som formoval animátorov diecéznej animátorskej školy FOAN, aby mohli mladí kompetentne pomáhať kňazom v pastorácii.

• **Pamätáte sa, kde ste napísali slová: ...spomínam na Blumentál a jeho farníkov, hoci som bol s vami iba krátko, zanechali ste stopy v mojom srdci... alebo: Blumentál je a bola moja láska... Platia ešte tieto slová napriek tomu, že ste prešli viacerými farnosťami tu i v Taliansku?**

- Napísal som ich práve v tomto farskom časopise. Keď som teraz v kostole na mojej prvej svätej omši po rokoch v Blumentáli pozrel na prítomných, videl som stále tie isté milé tváre. Ťažko mi slovami opísať to, aké mám pocity vo svojom srdci. Je nemožné vrátiť čas, veľa vecí sa zmenilo a hádam aj ja. Túžim po tom, aby bol Blumentál vždy mojou láskou, aby som sa sem mohol stále vracieť ako domov. Matka Dobrej Rady, ktorá požíva v chráme zvláštnu úctu, pozná ako som vnútorne spätý s touto farnosťou. Je to neštandardné, aby sa kňaz opätovne po čase vrátil do tej istej farnosti, som však pevne presvedčený, že tomuto Božiemu plánu raz porozumieme.

• **Čím Vás táto farnosť (či tento chrám) oslovil? Veď povedať tieto slová nemožno len tak, musia vychádzať zo srdca.**

- Okrem duchovných dôvodov sú to aj prozaické, čisto praktické. Popoludní v nedelu bol najvhodnejší čas na svätú omšu pre našu rodinu. Nakoľko pochádzam z Východného, a odtiaľ sa komplikovane cestovalo, po svätej omši v Rači sa stávalo, že sme museli čakať aj vyše pol hodiny na ďalší autobus. Najmä v zimnom či daždivom počasí to bolo veľmi nevhodné. Ďalší dôvod mojich príchodov boli široké možnosti prijať sviatosť zmierenia. A napokon

sa aj hovorí, že prvé kaplánske miesto je prvá láska. Keď som začal vnímať veľmi intenzívne Božie povolanie, navštívil som vtedajšieho diakona Janka Hallona a jemu vďačím aj za usmernenie. Tu vo farskom spoločenstve som teda prežival kresťanskú formáciu vďaka kňazom, ktorí tu za tie roky slúžili, a tu dozrievalo aj moje rozhodnutie odovzdať svoj život službe Bohu a bližným. Nedá sa všetko napísať na papier, čo všetko som od Pána dostal práve v tomto chráme.

• **Našli ste Blumentál a Blumentálcov takých, ako ste si ich vpísali do srdca, či sa aj v našom farskom spoločenstve odráža zmenená situácia vzťahu súčasného sveta k viere a k Cirkvi?**

- Zatiaľ som tu ešte krátko na to, aby som videl konkrétne detaily, čo všetko sa zmenilo. Pribudli dva nové kostoly na Kramároch a v Krasňanoch, preto si nedovôlim tvrdiť, že je menej ľudí v kostole, alebo žeby sa menej penitentov spovedalo.

• **Podľa Vašich slov ste už pri prvom pôsobení v Blumentáli narážali na problém, že, citujem: ...naša farnosť bola krížovatkou, prichádzali ľudia zblízka i zďaleka. Ešte aj na východnom Slovensku poznajú našu farnosť. Mnohí sem prichádzajú len na spoveď alebo zabúdiť na svätú omšu, riešiť akútne a vážne problémy ľudí, ktorých sme viac nevideli. Teraz ste tu naozaj krátko na to, aby ste mohli posúdiť, či sa situácia v tomto smere zmenila. Dá sa podľa Vášho názoru urobiť niečo na stmelenie tejto ešte stále veľkej farnosti?**

- Neviem si predstaviť, ako by sa dali stmeliť tí, čo sem raz za čas prídu. Táto farnosť je naďalej otvorená pre všetkých, ktorí nás potrebujú. V Bratislave je stále viac možností kresťanskej formácie a naozaj sú aj využívané. V dnešnom svete už mestská farnosť podlieha globalizácii. Pretrváva tu naďalej pluralita, kedy každý si má možnosť vybrať medzi mnohými možnosťami. Sú viaceré dôvody, napríklad pre niekoho je naša farnosť dostupnejšia autom, lebo sa tu dá pohodlnejšie parkovať ako v ich mestskej časti, máme tu študentov a pracujúcich, pre ktorých sme na skok od školy či práce. Je tu aj dopravný uzol MHD, čo uľahčuje prístup. Hodiny možnosti vyspo-

vedieť sa... Budovať spoločenstvo je však potrebné systematicky a plánovane. Dôležitá je pravidelná účasť a postupnosť jednotlivých krokov. Svätá omša je prameň a vrchol kresťanského života, no ak sa účasť na živote farnosti zúži len na sviatosti, je to málo na budovanie spoločenstva, napriek tomu je to to najdôležitejšie a podstatné. Sú však aj ďalšie možnosti na budovanie a formovanie spoločenstva veriacich: cez katechézu, modlitbové skupiny, jednotlivé aj nie duchovné aktivity ako sú ples, karneval, hody... Toto všetko sú možnosti stretnutia sa navzájom a vytvárania vzťahov. Našťastie my tu máme týchto príležitostí dostatok.

- **Nedávno sa tu na farskom dvore usku-**

točnilo jedno stretnutie, ktoré pripravili naši mladí, nielen pre mladých. Zúčastnili ste sa na ňom? Stmelilo podľa Vášho názoru trochu Blumentálcov?

– Naozaj to bolo stretnutie rôznych vekových kategórií a farností. Z Rače a Petržalky prišli nám bývalí farníci odovzdať svojho kaplána a pána farára. Ako bolo vidno, naša farnosť nemá hranice, a každý sa tu mohol cítiť príjemne. Rozprával som sa s viacerými účastníkmi tohto milého podujatia a vyjadrovali svoj obdiv organizátorom a veľkú spokojnosť. Chcem sa týmto verejne poďakovať všetkým, čo prispeli k dôstojnému privítaniu nových kňazov vo farnosti, ako aj tým čo sa zúčastnili tejto milej spoločenskej udalosti. Deti oslo-

vila zvlášť trampolína, žiaľ, pre hmotnostný limit sme sa tejto atrakcie nemohli všetci zúčastniť. Koncert Metelice, ako aj hra na harmoniku, spoločný spev, či pohostenie pripravené na grile... Svätá omša a aj toto stretnutie bolo príležitosťou nielen na vzájomné budovanie vzťahov, ale aj na radosť z viery.

Vitajte teda, dôstojný pán, „doma“. Mnohí Blumentálci Vás po celý čas zahŕňali do svojich modlitieb. Verím, že ani Vy, ako ste pri prvom odchode napísali do nášho časopisu, ste počas tých rokov nezabudli na nás a mali sme miesto vo Vašich modlitbách. Ďakujem za rozhovor.

X. Duchoňová

KANÁLIKY BOŽEJ LÁSKY

Svätý Otec 19. júna 2009 na sviatosť Najsvätejšieho Ježišovho srdca vyhlásil Rok kňazov. Toto roku si totiž pripomíname 150 rokov od úmrtia francúzskeho kňaza z Arsu, Jána Vianneya, patróna farárov.

„**Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium**“. Týmto slovom najvyšší kňaz Ježiš Kristus poveril svojich apoštolov, aby sa stali jeho pokračovateľmi a rozširovateľmi jeho učenia. Kanálikmi, ktorými bude po svojom odchode k Otcovi zavlažovať Láskou im zverený ľud. Toto poslanie sa odvetdy dedí z pokolenia na pokolenie v kňazskej službe. Zdroj tejto Lásky je pritom nevyčerateľný: čím viac sa využíva, tým výdatnejšie je schopný zavlažiť a zúrodniť všetko vyprahnuté a smädné. Preto sa niekedy stane, že dlho hľadajúci a veľmi vysmädnutí ľudia sa nevedia tejto Božej lásky dosýtiť. *Boží dotyk prežívame cez ľudský kontakt.* Preto na kňazov, cez ktorých nám Boh ukázal cestu, nemôžeme zabudnúť a neprestávame sa za nich modliť. Preto v modlitbách máme pamätať aj na kňazov, cez ktorých sme prijali sviatosti krstu, birmovania, manželstva a ktorí nás raz budú odprevádzať na poslednej ceste. Kňazi sú vždy kanálikmi Božej Lásky, aj keď sme niekedy voči nim kritickí. Ako ľudia si to možno zaslúžia, ale ako Boží služobníci sú hodní veľkej úcty.

Keď sa pozrieme do histórie, vidíme, že čím väčšie a silnejšie ríše vládli svetu, tým hlbšie padli. Čím mocnejší a pyšnejší panovníci sa vypínali nad ľuďmi, niektorí do-

konca aj nad Bohom, tým biednejšie skončili. Len dejiny kresťanstva idú svojou stabilnou i keď často trnistou cestou stále tým istým smerom. Hlásaním jedinej pravdy o dôstojnosti človeka na základe Božích prikázání. Neprerušená reťaz odovzdávania požehnaní z človeka na človeka, z kňazov na ľudí je taká pevná, že odolávala aj najkrutejším prenasledovaniám a výpadom diabla, lebo niektoré praktiky týrania ľudí ani nemohli byť ľudským výmyslom. Boh chce, aby Duch svätý pôsobil vo svete cez životy veriacich, preto nám na pomoc posielal kňazov, ľudí ktorí zachytili jeho hlas a dáva im schopnosť sprostredkovať nám ho. Je to požehnanie, nezaslúžený, veľký dar Božiemu ľudu priamo z nebies. *Kňazstvo je láska Ježišovho srdca.*

Otec kardinál J. CH. Korec v knihe *Cirkev v dejinách Slovenska* píše o šírení kresťanstva a kultúry cez kňazov a mníchov. Prvý kresťanský kostol bol v Nitre posvätený v r. 829. Príchod svätých Cyrila a Metoda v r. 863 a ich preklad Biblie do staroslovienského jazyka znamenal najväčší prelom v našich dejinách. Prvá kniha zákonov na našom území vznikla za panovania kráľa svätého Štefana po roku 1000. Jej jednotlivé články sa týkali ochrany Cirkvi, za-

chovávaní nedieľ, pôstu, spovede, správania v kostole atď. Cirkev zakladaním kláštorov preduchovňovala a skultúrňovala celý život krajiny. Mnisi učili ľudí záhradníctvu, ovocinárstvu, včelárstvu, vinárstvu... Zakladali školy, učili deti. Všetko oživalo – polia, záhrady, vinice, ovocné sady. Mnisi liečili, ujímali sa chudobných a biednych. Okolo r. 1100 vznikla bratislavská kapitula. Stavali sa kostoly, ktoré boli centrom duchovného a mravného života. So stavbou kostolov súvisel aj rozvoj rôznych remesiel – sklárstva, drevárstva, spracovania železa, tkania plátna a ďalšie kultúrno-umelecké prejavy ako maľba, sochárstvo, hudba, spev. Toto všetko oduševňovalo a spájalo ľudí. Človek by bol stranený v týždni bez výrazných dní a bez dňa sviatočného. Vznikol by nehybný močiar. Kresťanstvo prinášalo dni plné zmyslu, ktoré človek mohol s radosťou očakávať a na ktoré mohol dlho spomínať.

Európa vyšla v ústrety kresťanstvu a vidieť to aj na jej kultúre a tradíciách. Len či takou aj ostane? Či nebude chcieť byť chytřejšia ako Boh a jeho prikázania a neznehodnotí dôstojnosť človeka ich porušovaním.

Moravský básnik Jaroslav Verián Vrána sa v jednej básni zamýšľa: *Básnik? Je ve všech skrytý v nás, jen míra milosti je různá.*

A čo kňaz? Nie je aj on skrytý v každom z nás? Len miera Božej milosti je rôzna.

Taňa Hrašková

AKO SI OČISTIŤ VNÚTRO

Na internetovú adresu Blumentálu sme dostali text rozhovoru Jana Paulasa s trvalým diakonom, psychiatrom, lekárom Maxom Kašparů, prevzatý z internetovej stránky www.katolik.cz. Je to rozhovor na veľmi populárnu tému – o potrebe mať svojho trvalého rodinného psychológa a s ním riešiť všetky závažné i menej závažné problémy. Je to problém, ktorý sa objavuje už aj u nás, hoci, zdá sa, u nás je asi zatiaľ populárnejšia „potreba“ mať svojho vešťača či vešticu a s nimi riešiť problémy i budúcnosť.

Pred niekoľkými dňami sme sa o tom presvedčili: Išli zo svätej omše, keď zastalo pri nás luxusné auto. Z okna sa vyklonila mladá dievčina s otázkou: Kde je Vazovova ulica? Tu – znela odpoveď. A číslo...? Bola na hľadanej ulici, pýtali sme sa teda, čo tam

má byť. Odpoveď: Veštica. Keby sa niečo podobné stalo ešte raz, isto by som jej položila otázku, či nechce ísť radšej na faru alebo do blízkeho chrámu. V tom momente však ani jedna z nás nebola dosť pohotová, a tak naša odpoveď znela: Nevieme.

Vráťme sa však k rozhovoru s Maxom Kašparů.

V úvode si autor poslušil slovami jednej z postavičiek filmu Annie Hallová: „Dám svojmu psychoanalytikovi ešte rok a potom pôjdem do Lúrd...“ Mať totiž svojho rodinného psychoanalytika je vo „vyspelých“ štátoch, najmä v Amerike, veľmi rozšírené. Rozoberajú s ním všetko – od hádavej ženy cez depresie, až po zmysel života. Mnohí ľudia hľadajú u psychológa podobnú útechu a posilu, ako veriaci v spovednici.

O tom, čo majú tieto dva svety spoločné, sme z citovaného rozhovoru vybrali:

• **Je fenomén mať svojho rodinného psychológa čisto americký, alebo naznačuje niečo hlbšie, čo sa môže čoskoro rozšíriť aj u nás?**

- Aj u nás sa už takáto prax vyskytuje, no zatiaľ ako súčasť ľudí určitejšie spoločenskej vrstvy a módnou kultúrou. Do istej miery by som chápal ako zdravé a niekedy aj rozumné poradiť sa s niekým, kto sa zaoberá duševným zdravím. Nesmieme si však zamieňať duševné s duchovným. Znie to podobne, nie je to však to isté. No je tu akási skupina, pre ktorú sa slovo psychológ stáva akoby životným radcom a sprievodcom, nie aby ich orientoval, ale aby na neho mohli presunúť všetku zodpovednosť, aby sa im stal akýmsi náhradným otcom. Takito nezrelí a ustavične na niekom závislí ľudia neradi nesú svoju zodpovednosť, a tak ju prenášajú na iného.

• **Spomínali ste rozdiel medzi duševným a duchovným.**

- Duševné je to, čo človek používa vo vzťahu k sebe, k iným a k materiálnemu svetu. Do duchovnej oblasti, ktorá je akousi nadstavbou, patrí náš vzťah k Bohu a k všetkým náboženským hodnotám, k životu a smrti. A to sú dve rozličné roviny. Musíme si uvedomiť, že ľudská duša je od prirodzenosti náboženská. Veľmi sa mi páči prirovnávanie o zakopanom zlatom poklade. Ľudia po ňom šliapu a nič netušia. Potom však príde buldozér a začne na tom mieste odkrývať zem a pritom objaví poklad. Aj keď bol celý čas skrytý, mal svoju hodnotu. Takéto pomalé odkrývanie, ktorého zmyslom je pomalé nachádzanie duchovného jadra v človeku, ktoré, aj keď sa objaví, potrebuje sa očistiť. U katolíckych kresťanov sa to deje v spovednici. Práve tam sa čistí duchovné jadro človeka. Keď sa ale duchovné a duševné zamieňa, vznikajú dve nebezpečenstvá. Niektorí kňazi by sa veľmi radi hrali na psychológov, zatiaľ čo u niektorých psychológov badám, že by sa chceli stať duchovnými radcami. Ani jedno nie je správne.

• **Mnohým ľuďom supljuje psychológ spovedníka. Čo je na tom zlé?**

- Keď dvaja robia to isté, nie je to to isté. Psychológ robí analýzu, čiže rozbor duše, kým kňaz robí psychosyntézu, pri ktorej hriechom a vinou rozbitú dušu sceľuje. Obaja majú síce veľa spoločného: človek pred nimi odhaľuje svoje problémy, odkrýva svoje viny, ktoré by v nijakom prípade nemali ostať potlačené. Od psychológa odchádza človek s určitou úľavou, lebo rozdelená bolesť je bolesť polovičná, kým zo spovednice odchádza s tým, čo mu nijaký psychológ nemôže dať. Odchádza s vedomím, že jeho vina už neexistuje. Kým psychológ ho učí s vinou pracovať, aby ho netrápila, v spovednici sa človek viny zbavuje. Pri práci s vinou hrozia totiž dve nebezpečenstvá. Prvé je v tom, že svoju vinu potlačíme, a druhé v tom, že ju popierame. Oboje je zlé. Z hľadiska duševného zdravia je jedinou možnosťou, ako pracovať s vinou, úplne sa jej zbaviť. A toto zbavenie sa viny je možné len vo sviatosti pokánia. Preto by človek, ktorý má duševné problémy, mal chodiť k psychológovi, a ten, čo má duchovné problémy, ku kňazovi.

• **To znie dobre, ale čo má robiť človek, ktorý síce má zmysel pre duchovné hodnoty, ale nie je praktizujúci katolíkom a nevie sa identifikovať s nijakou cirkvou?**

- S takým niečím sa stretám dosť často a je to zaujímavý jav, keď duchovne ladení ľudia odmietajú hľadať riešenie v Cirkvi, pretože o nej nič nevedia, alebo počuli o nej len negatívne veci. Niektorí psychológovia, a nie je ich málo, ponúkajú takýmto ľuďom duchovnú alternatívu v podobe rozličných mystických a parapsychologických alebo okultných praktík. Posielať ich na rozličné semináre, kde sa hovorí o reinkarnácii a pod. Mnohým ľuďom to vyhovuje a uspokojuje to ich duchovný hlad, nie však cez Ježiša, ale cez nejakú inú náboženskú alternatívu. To je aj čiastočná odpoveď na otázku, prečo je dnes vo svete také módné hnutie New age. Psychológovia nasmerujú ľudí na alternatívny religiozitu, a oni potom strácajú záujem o Cirkev. A toto je problém, s ktorým sa Cirkev bude musieť vyrovnávať - s konkurenciou mnohých psychológov a rozličných náboženských hnutí, ktoré ponúkajú iné riešenia.

• **Akú ponuku môže teda dať Cirkev ľuďom napríklad vo sviatosti pokánia? Akú reklamu by mala robiť pokladu, ktorý má?**

- Neveriaci majú o sviatosti pokánia veľmi zlé a skreslené predstavy. Cestu k zmene vidím predovšetkým v svedectve laikov, ktorí sa znovu zrodili v tejto sviatosti. Nie prostredníctvom nejakej televíznej relácie, kde bude vystupovať kňaz, psychológ či biskup a budú hovoriť o tom, aká je spoveď výborná. V mysli súčasného človeka to znie ako propaganda, a tú ľudia „neberú“. Najlepšie svedectvo vydáva človek, ktorý sám niečo prežil. Ide teda o laikov, ktorí niečo prežili, aby si svoju skúsenosť nenechávali pre seba, aby sa nehanbili za to, že zo stretnutia s Bohom niečo krásne zakúsili. O sviatosti pokánia majú často zlé predstavy tí, čo na spoveď nechodia. Mój názor je, že máme dobrých spovedníkov, ale ľudia sa nevedia spovedať, lebo nepoznajú ani veľkosť svojej viny. Často sa totiž upnú na nejakú maličkosť, a naozaj veľké veci, ktorých sa dopustili, a hriechy, ktoré napríklad v rodine, vo svojom okolí či na sebe samom napáchali, nevidia. Niektorí sa spovedajú ako malé deti, hoci hriechy majú ako dospelí. Sú takí zaujatí trieskou, že vo svojom živote nevidia brvno. K tomu hovoria „majstri“ duchovného života, že: ak vás chce diabol odviesť od zdravého duchovného života, „dá vám na vedomie“, že vaša malá vina je najväčším problémom vášho života, a vy sa jej potom venujete, a to naozaj veľké vám uniká.

A ešte niečo: Veľmi často zabúdame na Ježišovu psychológiu Otčenáša - odpusť nám naše viny, ako aj my odpúšťame svojim vinníkom. Keby tak Boh vzal do úvahy všetky naše „Otčenáše“ a keby nám odpustil len toľko, koľko my odpúšťame iným, veľa by nám toho nemohol odpustiť.

• **Ľudia od sviatosti pokánia často ani nečakajú iný efekt, ako čisto náboženský. Nie je problém aj v tom?**

- Áno sviatosť pokánia sa chápe len po duchovnej stránke. Teraz ste sa vyspovedali, môžete pristupovať k svätému prijímaniu, a keby ste teraz umreli, prídete do neba... Áno sviatosť pokánia je „spásodar-

ná“, ale má aj životodarný rozmer. Ide aj o to, aký bude mať efekt aj pre samého človeka i pre jeho vzťah k druhým. Treba teda vidieť aj jej ľudskú rovinu: človek sa zbavuje „balastu“, celej „noše balastu“, ktorú vlečie za sebou. Keď si ako psychológ uvedomím, čo dobre vykonanú sviatosť pokánia urobí s človekom, ako sa mu ulaví, je pre mňa nepochopiteľné, že to často nevedia ani veriaci. Veď človeku, ktorý si dá do poriadku svoju minulosť, odľahne aj po stránke telesnej. Tento psychosomatický efekt si ľudia ani neuvedomujú. Uzdraví sa totiž len to, čo sa odhalí.

Ak zveríš svoju minulosť do rúk psychiatra, napíše ti tabletky na spanie. Ak zveríš svoju minulosť do rúk psychológa, bude ťa učiť, ako na ňu zabudnúť. Ak svoju minulosť zveríš Ježišovi, uzdraví ju - hovorí Max Kašpar.

Z rozhovoru Jana Paulusa s Maxom Kašparom vybrala a preložila X. Duchoňová

Farská knižnica informuje

Do našej farskej knižnice nedávno pribudla publikácia z dielne dominikánskeho vydavateľstva **Luciana Frassati: Pier Giorgio Frassati - dni jeho života** (vydavateľstvo Dominikáni, Zvolen, 2009, 143 s.)

Blahoslavený Pier Giorgio Frassati bol taliansky dominikánsky terciár, ktorého krátky, len 24-ročný, dobrodružný život bol naplnený hrdinskou láskou k Bohu i ľuďom. Bol to mladý, energický muž, ktorý neúnavne hľadal pravdu a z nej vyplývajúcu slobodu. Slobodu, ktorá skrýva v sebe vrodenu schopnosť disponovať sebou samým.

Autorkou životopisnej črty je jeho mladšia sestra Luciana, ktorá dôverne poznala svojho milovaného brata a dôverne poznala aj ich komplikované rodinné prostredie. Otec, šéfredaktor a majiteľ popredných talianskych novín La Stampa, neskôr veľvyslanec Talianska v Nemecku a precitlivená matka, boli v dlhodobej vzájomnej kríze, neustále uvažovali o rozchode či rozluke, ale napriek tomu sa usilovali dať svojim deťom dobrú výchovu a vzdelanie.

V čom bola hrdinskosť Piera Giorgia? Spočívala vo vernosti ideálom, žil naplno, bol všade tam, kde bolo treba pomôcť. Napriek tomu, že pochádzal z bohatej rodiny, dokázal naplniť ideál dominikánskej jednoduchosť a chudoby. So všetkým, čo mal, sa vedel podeliť, alebo to jednoducho daroval bez toho, aby sa trápil nejakým nedostatkom.

Bol mimoriadne poslušný svojim rodičom, rozhodol sa rozísť so svojim dievčaťom, lebo nevyhovovalo rodičom, neriešil tento konflikt bojom, ale pokorne prijal ich názor. Rovnako sa prispôbil predstavám otca o štúdiách. Študoval na univerzite, aby mohol v budúcnosti prevziať jeho novinárske impérium, napriek tomu, že je-

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Pi: 14,30 – 16,30 h; telefón: 55 56 23 19 (fax), 55 41 02 33, 0904 555 566; kostol: 55 57 11 78.

SVÄTÉ OMŠE

• **nedela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45 (5 min. pred sv. omšou možnosť pristúpiť k sv. prijímaniu); 6,30; po-pia 16,30; 18,00 h (počas júla a augusta nebýva), v sobotu popoludní len o 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h. V deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok (napr. sv. Cyrila a Metoda a Sedembolestnej Panny Márie): 6,00; 7,30; 10,30, popoludní o 16,30 a 18,00 h – všetko slovenské).

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• **vo všedné dni** ráno a večer počas sv. omši (vždy aspoň v jednej spovednici, podľa toho, ako nám to dovoľujú iné pastoračné povinnosti), a to ráno od 6,20 h približne do 8,00 h (podľa potreby aj dlhšie); večer od 16,30 h približne do 19,00 h (podľa potreby aj dlhšie); • **vo štvrtok pred prvým piatom** a v prvý piatok už od 15,00 h; • **v nedeľu**, kedy každého kresťana katolíka zväzuje povinnosť zúčastniť sa na celej sv. omši, spovedáme **len v čase medzi dopoludňajšími sv. omšami**.

FATIMSKÁ SOBOTA

5. 9. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 19. 9. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

v stredu ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda o 7,15 h; vo štvrtok po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda od 17,15 do 18,00 h. Saleziáni (Miletičova): vo štvrtok po večernej sv. omši.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 17,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa začína vždy v prvý pondelok mesiaca. Snúbenci sa stretnú **dva-krát s kňazom, raz s psychológom** a potom s **lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva**. Každé stretnutie sa začína vždy v pondelok o 17,00 h na farskom úrade. Treba sa hlásiť aspoň **tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša**.
- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach pondelky, utorky a štvrtky na fare.

KNÍŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h a v stredu ráno od 8,30 do 10,30 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorok o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA SEPTEMBER

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby Božie slovo bolo viac poznávané, prijímané a prežívané ako zdroj slobody a radosti.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby kresťanov v Laose, Kambodži a Mjanmarsku veľké ťažkosti neodradili od ohlasovania evanjelia svojim bratom.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby sme prácu začínali v Božom mene, aby sme s Božím menom pracovali a s Božím menom aj prácu skončili. Nech je to tak aj so školským rokom, ktorý začíname.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

3. 9. Sv. Gregora Veľkého, pápeža a učiteľa Cirkvi
7. 9. Sv. Marka Križina, Melichera Grozdického a Štefana Pongrácza, kňazov a mučeníkov
8. 9. Sviatok Narodenia Panny Márie pripadá na nedeľu, preto v tomto roku vypadáva (slávi sa len tam, kde je slávnosť titulu kostola)
12. 9. Mena preblahoslavenej Panny Márie
14. 9. Povýšenie svätého križa
15. 9. Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska
21. 9. Sv. Matúša, apoštola a evanjelistu
23. 9. Sv. Pia z Pietrelčiny, kňaza
27. 9. Sv. Vincenta de Paul, kňaza
29. 9. Sv. Michala, Gabriela a Rafaela, archanjelov
30. 9. Sv. Hieronyma, kňaza a učiteľa Cirkvi

POZÝVAME

- všetkých študentov a žiakov na **Veni Sancte – vzývanie Ducha Svätého pri príležitosti začiatku školského roka**. O pomoc pre našu študujúcu mládež budeme prosiť v nedeľu 6. septembra pri všetkých spievanych svätých omšiach;
- **na svätú omšu v deň slávnosti našej patrónky Sedembolestnej Panny Márie**. Sväté omše v deň slávnosti budú o 6,00, 7,30, 9,00, 10,30, 16,30 a 18,00 h.

(Dokončenie zo s. 7)

ho ducha lákala viac teológia a filozofia. V hierarchii hodnôt mal pevne zakotvený modlitbový život, nemohlo sa stať, že by vynechal nedeľné bohoslužby pre svoje záľuby alebo pohodlie. Zo Svätého písma čerpal inšpiráciu pre život v službe k chudobným a opusteným. Miloval život na plné obrátky, bol vášnivým horolezcom a turistom, rád prekonával prekážky, k sebe bol nekompromisný a prísny, ale napriek tomu bol v srdci citlivý a nežný. Miloval všetko krásne, pričom objavoval a obdivoval Najvyššieho v prírode. Skláňal sa pred Božím majestátom v synovskej odovzdanosti a pokore. Nikdy na seba neupozorňoval, usiloval sa žiť nenápadne, až tak sa mu to podarilo, že ani jeho najbližší si nevšimli, že sa nakazil smrteľným vírusom obrny. Smrť prišla rýchlo, dramaticky sa jeho zdravotný stav menil, medicína nebola ešte schopná mu pomôcť, a tak Pier Giorgio zomrel v plnosti svojich aktivít a plánov ako dvadsaťštyriročný. Tak mladý dozrel pre nebo i pre slávu oltára.

Blahoslavený Pier Giorgio, oroduj za nás, ale zvlášť za našu mladú generáciu a vyprosuj jej od Svätého Ducha dostatok svetla v našich časoch, aby vedela rozoznať podstatné od balastu a bola verná ideálom ako ty. Nech nás tvoj život inšpiruje, aby sme hlbšie prežívali naše životy na prospech našich bližných a na Božiu slávu.

Monika Šandorová